

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНТИКРИЗОВОГО ФІНАНСОВОГО УПРАВЛІННЯ

Золоташко І. О.

Науковий керівник: Мазур К. В., к. е. н., доцент

У статті розглянуто суть антикризового фінансового управління, основні принципи системи фінансового антикризового управління, досліджено заходи політики фінансового антикризового управління при загрозі кризи.

Постановка проблеми. У будь-якому суспільстві як цілісній соціально-економічній системі час від часу відбуваються кризові явища, які загрожують існуванню самої системи. В Україні з переходом до ринку об'єктивно склалися умови порушення діяльності підприємств. Кризовий стан виявляється в тому, що погіршуються фінансові результати діяльності підприємств, вони нездатні отримувати прибуток, в результаті це може призвести до банкрутства. Основним засобом виживання підприємства в таких умовах є антикризове фінансове управління, яке включає комплекс механізмів виходу із банкрутства і усунення неплатоспроможності [2, с. 152]. Слід відмітити, що низка питань стосовно саме антикризового фінансового управління залишається нерозглянутою повною мірою, тому на сьогоднішній день ця тема є досить актуальною.

Аналіз досліджених публікацій. Проблемою антикризового управління та прогнозування кризового стану підприємства займалися ряд закордонних та вітчизняних вчених-економістів: Альтман Е. О., Базаров Г.З., Бівер В.Г., Блінова У. В., Градов А.П., Грязнова А.Г., Зайцева Н.А., та ін. Провідними дослідниками в галузі саме антикризового фінансового управління є Клебанова Т.С., Лігоненко Л.О., Терещенко О.О. На жаль, наявна науково-практична література присвячена переважно антикризовому управлінню в цілому, а проблеми антикризового фінансового управління підприємством не знайшли відповідного відображення сучасним потребам в наукових дослідженнях.

Метою статті є розкриття суті і основних принципів системи антикризового фінансового управління, дослідження заходів політики антикризового фінансового управління при загрозі кризи.

Результати дослідження. Більшість сучасних українських підприємств перебувають у кризовому стані, який вимагає вжиття менеджментом підприємства антикризових заходів, конкретних скоординованих дій. Недосконала законодавча база, непропорційна система оподаткування, нерозвинена виробнича інфраструктура ззовні, а також неефективне фінансове планування та управління активами, високий ступінь морального та фізичного зношення виробничих засобів підприємств, нездатність своєчасно діагностувати негативні тенденції їх діяльності - зсередини, викликало потребу в антикризовому фінансовому управлінні.

Необхідність оволодіння основами антикризового фінансового управління зумовлена тим, що в умовах ринкової економіки підприємства здійснюють свою фінансово-господарську діяльність знаходячись під постійним впливом несприятливих внутрішніх та зовнішніх чинників, які можуть призвести до фінансової кризи та банкрутства [3, с. 229].

Антикризове фінансове управління трактується як система прийомів та методів управління фінансами спрямована на попередження фінансової кризи та банкрутства підприємства [1, с. 10].

Ринкова економіка виробила обширну систему фінансових методів попередньої діагностики і можливого захисту підприємства від банкрутства і кризових явищ, яка одержала назву «система антикризового фінансового управління». Система антикризового фінансового управління підприємством базується на певних принципах. До цих принципів відносять:

1. Постійна готовність до можливого порушення фінансової рівноваги підприємства.
2. Діагностика кризових явищ на початкових етапах фінансової діяльності підприємства.
3. Диференціація індикаторів кризових явищ за ступенем їхньої небезпеки для фінансового розвитку підприємства.
4. Терміновість реагування на окремі кризові явища у фінансовому розвитку підприємства.
5. Адекватність реагування підприємства на ступінь реальної загрози його фінансовій рівновазі.
6. Повна реалізація внутрішніх можливостей виходу підприємства з кризового фінансового стану.
7. Використання за необхідності відповідних форм санації підприємства для запобігання банкрутству [2, с. 152].

Основною метою антикризового фінансового управління є розробка і реалізація заходів, спрямованих на швидке відновлення платоспроможності та достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, що забезпечить його вихід з кризового фінансового стану [1, с. 12].

З урахуванням цієї мети на підприємстві розробляється спеціальна політика антикризового фінансового управління при загрозі банкрутства.

Реалізація політики антикризового фінансового управління підприємством при загрозі банкрутства передбачає:

1. Здійснення постійного моніторингу фінансового стану підприємства з метою раннього виявлення ознак його кризового розвитку.
2. Визначення масштабів кризового стану підприємства.
3. Дослідження основних чинників, які характеризують кризовий розвиток підприємства.

4. Формування системи цілей виходу підприємства з кризового стану, адекватних його масштабам. До таких цілей можна віднести:
- усунення неплатоспроможності підприємства;
 - відновлення фінансової стійкості підприємства (забезпечення його фінансової рівноваги в короткостроковій перспективі);
 - зміна фінансової стратегії з метою забезпечення стійкого економічного зростання підприємства (досягнення його фінансової рівноваги в довгостроковій перспективі);
5. Вибір і використання дієвих внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства, які відповідають масштабам його кризового фінансового стану.
6. Вибір ефективних форм санації підприємства.
7. Забезпечення контролю за результатами розроблених заходів щодо виведення підприємства з фінансової кризи [2, с. 153].

Висновки. Для усунення кризових явищ на підприємстві потрібно ефективно дотримуватись принципів фінансового антикризового управління, а для забезпечення виходу підприємства з кризи розробити ефективну політику антикризового фінансового управління. Розробка ефективної політики антикризового фінансового управління дасть змогу поліпшити стан вітчизняних підприємств.

Література:

1. Салига О. М. Антикризове фінансове управління підприємством: Підручник. – К.: КНЕУ, 2005. – 386 с.
2. Шапунова О. О. Політика антикризового управління при загрозі банкрутства/ О. О. Шапунова // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8. – С. 147-154.
3. Шапунова О. О. Суть, завдання та принципи антикризового управління / О. О. Шапунова // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2009. – №1. – С. 228-232.

РОЗВИТОК РИНКУ ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ

Зубар І.В.

Науковий керівник: Пчелянська Г.О., ст.викладач

В статті висвітлені перспективи розвитку ринку землі в Україні. Розглянуті проблеми здійснення управління земельними ресурсами, визначені напрями і встановлені умови розвитку ринку землі.

Ключові слова: ринок земель, земельні ресурси, управління.

Вступ. Земельна реформа в Україні є складовою частиною економічної реформи. Без її здійснення неможливий перехід до ринкових економічних відносин.

Важко не погодитись із тим, що формування ринку земель сільськогосподарського призначення є одним з найбільш дискусійних і заполітизованих питань аграрної політики в Україні. Протягом півтора десятиріччя точаться дискусії щодо цієї проблеми. Суспільство і більшість політичних сил визнали неминучість формування ринку земель сільськогосподарського призначення. У травні 2009 року на інвестиційному форумі Київської області Президент України Віктор Ющенко висловив упевненість, що країна матиме лібералізований ринок землі, який дасть можливість власникам розпоряджатися своїми земельними активами. Проте й дотепер немає одностайності щодо того, яким має бути. 366 народних депутатів подолали вето Президента на закон про мораторій на продаж земельних ділянок. До 1 січня 2012 року заборонено вносити права на земельний пай до статутних фондів господарських товариств, купувати й продавати землю сільськогосподарського призначення державної, комунальної і приватної власності [2].

Метою даної публікації є комплексний аналіз розгляду питань, які є основою соціально-економічних умов управління земельними ресурсами при переході до ринку земель.

Актуальність темиспрямована на здійснення в Україні управління земельними ресурсами, визначення напрямів розвитку ринку землі та встановлення соціально-економічних умов розвитку ринку земель на державному рівні.

Останніми роками дослідження щодо формування вітчизняного ринку земель сільськогосподарського призначення ведуться досить активно. Значний внесок у розвиток цих питань зробили українські вчені-економісти-аграрники такі як П. Саблук, В. Ситник, М. Вдовиченко, О. Загурський. Аналіз різних етапів трансформації земельних відносин, створення відповідних умов для ефективного функціонування ринку земель сільськогосподарського призначення досліджують Ю.Д. Білик, І.А. Колесник, Н.В. Шарафутдінова, М.Ю. Яковенко; питання економічного обороту землі досліджували І.І. Будзанов, І.С. Будзилович, П.І. Гайдучський, Д.С. Добряк, В.М. Заяць, І.І. Лукінов, В.Я. Месель-Веселяк, Л.Я. Новаковський, П.Т. Саблук, А.Г. Тихонов, А.М. Третяк, В.М. Трегобчук, М.М. Федоров; науково-методичні засади грошової оцінки землі розробляли В.Я. Месель-Веселяк, М.М. Федоров.

Викладення основного матеріалу. Запровадження повноцінного ринку земель сільськогосподарського призначення належить до числа найбільш болючих питань земельної реформи в Україні. Як відомо, заборона на продаж земельних ділянок для ведення товарного сільськогосподарського виробництва